

התקשרות

קונטרס שבועי לאנשי חסידי חב"ד להזיק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ל

שיחות • אגרות • מניני הסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמים • ניצוצות • זמנים

תשעא

ערב שבת-קודש
פרשת אחר־קדושים
ז' באייר ה'תשס"ט
שנת ה'תקל

יוצא לאור על־ידי
מכון ליובאוויטש שעל־יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

"אין עתה היכולת והאפשרות לשנות (ולבנות) כפי הדרוש להקדמת קרבן פסח וכי' - ולכן גם אין מקום שלא להיות בערב פסח או כי"ד באייר קרוב לירושלים ת"י"⁷
מנהגנו לאכול מצה בסעודת היום בפסח־שני⁸.

והא הדעות בזה בכי-החיים סי קלא סי"ק יד).
ז' מכתב מיי"ג באייר תשל"ה, שעניי הלכה ומנהג א"י ח"ב סי ר"ג.

בראשונה, בשיחות אחרון-שלפסח תשכ"ח אמר הרבי, שיש להימנע ולא להיות ביום י"ד באייר בתוך ט"ו מיל סמוך לירושלים, ואת אף שעדיין צ"ע בנושא, ובמיוחד שרבו האוסרים להקריב פסח בזמן הזה - כיוון שלדעת הר"ח [או רבנו יחיאל] מפרס ישנו החיוב דפסח גם עכשיו, ובפרט שלדעת רבי (שהמבי"ם) פסק הלכה כמותו פסח־שני הוא ז'ל בני עצמי וחייבו עליו כתי. אך לאחר שהשתנה המצב, עקב כך שמצא הניצחון בששת הימים מחזרים ללא חזר אחרי הגוים למסור הקשישות שכתב הגרש"י זווין ז"ל לרבי על פסקו הראשון, נדפסו בהוספות לס' 'הידושים וביאורים בש"ס ח"א עמ' שמו, והתשובות עליון נדפסו שם בננים סי ט, וכן בס' 'שערי הלכה ומנהג א"י ח"ב סי ר"ג, ובכ"מ.
8) הרבי הביא מס' 'דרכי חיים ושלום', שאף שאכילת פסח־שני היתה בליל ט"ו, מכל מקום התקדמה היתה ביום והיעקר הוא ההתחלה, לכן אוכלים מצה ביום י"ד - א"י ח"ב עמ' שבע. עם זאת, ניתן לקיים את המנהג גם בליל ט"ו באייר, וכן נהג הרבי ברוב השנים (הרה"ח ר"ל של ירונה).

תשי"ב), אחיו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו.
במנחה אומרים תחנון.⁷

יום שישי
י"ד באייר - פסח־שני
סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה - יום חמושי בלילה, אור ליום שישי.
אין אומרים תחנון.⁸

4) לוח כולל-כ"ד, וראה קובץ י"ג אייר (קה"ת תשי"ב).
צילום מצבתו בימי חב"ד ביום זה. ראה אודותיו בס' 'תולדות לורי צחק' (הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד, הוצאה רביעית, תשי"ה, ח"ב פרק טו). נפטר בליברפול שבאנגליה. ע"פ בקשת כ"ק אדמו"ר הועלה ארונו לארה"ק, ונטמן בחלקת חב"ד בעה"ק צפת (ימי חב"ד).
5) סידור אדמו"ר, לפני 'למנחה... יעד'.
6) סידור אדמו"ר שם וכתב הרב: 'יובה חידוש גדול (וצע"ג לישע"ב). עיקר ענין פסח־שני צריך להיות (לכאורה) על־יד פסח הראשון) בליל ט"ו, ואפילו הקרבנו הוא לאחרי התמיד (מנחה) - ולכן מוסף (=מחש"ש) שם "שהוא י"ד באייר..." - 'התנועות' תשי"מ ח"ב עמ' 1056.
במצאי היום, כיוון שהוא הזמן דאביבת הפסח, שלא בא מתחילתו אלא לכאורה - נוטה הרב לומר שאו יש לנוח בקריאת שמע שעל המיטה כבמצאי שבת ולא לומר תחנון עד צאת הלילה (אבל במצאי ראש-החודש וכדומה, אין סיבה מספקת כליכך שלא לומר תחנון, מכיוון שאו מתחיל כבר יום ב' בחודש - התנועות תשמ"ג ח"ג עמ' 1414, לבתי מוגה.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופיץ שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישע"י ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

פוקי-אבות - פרק ג.

יום שני

י' באייר

תענית שבי' קמא.

יום חמישי

י"ג באייר

תענית חמישי.

יום השנה לפטירת הור"ח א"ח נ"א ונ"ב ובעל מידות י"ר ישראל אריה לייב שניאורסאהן ע"ה (תוס"ט)

הטעם, מפני שבהפסדת אחר' יש מעין שני הפרשיות (הובא בלבוש סי' תצג ומחזיקת השקל שם). וראה בארוכה בס' ב'ין פסח לטענות' סי' תע' מו.

למעשה נפץ לקראת בקריאת שמירת את שתי ההפסדות, ז"א גם את 'הדרוש אותי' (כמנהגו בכל המדינות המזרחיות), אף שלפ"ד האגודה הג"ל הפסדת אחר' מתאמה לשני הפרשיות וע"ע.

3) במדינות אשכנז נהגו להתענות במי שני וחמישי ושני שאררי פסח וסוכות, לפי שחוששין שמה מחד משתה ושמת המועד באו לידו עבירה, ומתענים עד שיצאו חדשי נסן ותשרי (סוסי"ע וש"ע אדמו"ר סי' תצב).

במנו אלה אין נהגין בתענית בה"ב, גם (ואדברה - בעיקר) במנו החסידים (למרות של"ק אדמו"ר בעצמו היה מתענה בהם, ובחדש אייר תשמ"ח אף אמר בהם 'דברי כיבושין', שמהם נלקחו הדברים הללו). כמובן, הנהגים להתענות [שהר"ב נמנה עליהם, כאמרו] - נשיכו במנהגם הטוב, ואין לחתיר להם אלא לצורך, כמזכיר חולשת בריאות הנהג, אך חובת הכל היא להוסיף ב"מי רצון" אלו [בכל ענייני תורה ומצוות, כיוון שחם ימי רצון] בקי השמחה בגלוי, ב"פיקודי ה' שרים, משמחי לב" - התנועותיות, תשמ"ח ח"ג עמ' 258.

* "ידוע החילוק בין יוס"טוב לשבת - שיוס"ט

טוב עניינו שמחה, מה שאין כן שבת, אף שיש בו עניין השמחה, מכל מקום, עיקר עניינו הוא תענוג (שלמעלה משמחה), ואילו השמחה היא בהעלם, ומשלימים אותה בעבודה דימות החול. אמנם כל זה הוא בנוגע לשבתות כל השנה כולה, מה שאין כן בשבתות דימי הפסחה, כיוון שבבמות-החול ישנם הגבלות בנוגע לעניין השמחה, ובמילא אי אפשר להשלים השמחה בשבת בימות-החול, צריכה להיות ההגלות השמחה בשבת גופא, ולא עוד אלא שהשמחה בשבת צריכה להיות באופן של הוספה, כדי שגם בימות החול ההפסחה (שיש בהם הגבלות בנוגע לשמחה) יומשו עניין השמחה בהעלם על-כל פנים...".

בסוף הערה 2.

שבת קודש פרשת אהרי קדושים

ח' באייר

הפסדה: "הלאו ככני כושיים" (עמוס ט"ד ט"ו).

1) ימות מנוח - התנועותיות (ה) תשי"ב ח"ב עמ' 171. וראה עדי"ן (ובתור שאת) בנוגע לשבתות שבמי ביר המצרים (לקוטי שירות ח"ד עמ' 1091, 'שערי הלכה ומהג' א"ח ח"ב סי' רכז).
2) לוח כולל-חב"ד, מש"ע אדמו"ר (פרק ג) כמנהג האשכנזים, שלא כהוב המדינות המזרחיות בהפסדת הפרשה השנייה, ומקורו מרמזי (פ"ד דמגילה סי' תתלא), שם משמע הטעם משום שבעניינים שלא להפסיד בהפסדת קדושים, "התעטו", שיש בה פתירות ירושלים (כבר העירו, טעם זה אינו אלא להתאכזב המפסידן אותה כש' קדושים נפרדו, משא"כ הפסידים שמפסידין אז "הדרושי", מפסידין אותה גם בפי אחר'י, וכיוון שמהנהגו בפי נפרדות כמותם, צ"ע מדוע אין נהגים כמותם גם במחזרות, ובס' אורח (שם) אות מו) כתב

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ז' באייר ה'תשס"ח - י"ד באייר ה'תשס"ח

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א	ז' באייר	הלי סנדורין פרק כב"ד.	הלי אבל פרק ג.	מל"ת שטו. רפא. שטו.
ב	ח' באייר	פרק כה"כ. הלי יעדות.. נפרקים אלו. פרק א.	פרק ח.	מל"ת שיו. מיע קעת.
ג	ט' באייר	פרק כ"ז.	פרק ט.	מיע קעת.
ד	י' באייר	פרק כ"ח.	פרק י.	מל"ת רצא.
ה	יא באייר	פרק כ"ט.	פרק יא.	מל"ת רפת.
ו	יב באייר	פרק ל"א.	פרק יב.	מל"ת רפז.
ז	יג באייר	פרק ל"ב.	פרק יג.	מל"ת רפז.
ח	יד באייר	פרק ל"ג.	פרק יד.	מל"ת רפז.
ט	ט"ו באייר	פרק ל"ד.	פרק יד.	מל"ת רפז.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר**	זמן יציאת ומילין	זיאת חמה	סוף זמן ק"ש	הצאת היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת המכבים
א, ז' באייר	3:39	4:36	5:00	9:15	12:38	1:12	7:21.0	7:47
ב, ח' באייר	3:38	4:35	4:59	9:14	12:38	1:12	7:21.7	7:47
ג, ט' באייר	3:36	4:34	4:58	9:13	12:38	1:12	7:22.4	7:48
ד, י' באייר	3:35	4:33	4:57	9:13	12:38	1:11	7:23.2	7:49
ה, יא באייר	3:33	4:32	4:56	9:12	12:38	1:11	7:23.9	7:50
ו, יב באייר	3:32	4:30	4:55	9:12	12:38	1:11	7:24.6	7:50
ז, יג באייר	3:30	4:29	4:54	9:12	12:37	1:11	7:25.3	7:51
ח, יד באייר	3:29	4:28	4:53	9:11	12:37	1:11	7:26.0	7:52

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור החרדים ותעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחי"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדמו"ר בסיוורו (סוד הכנסת שבת) מביא בשקיעה האמתית, המאוחרת ממנה בכ"מ ארבע מינוטין (לשון אדמו"ר שם). שיעור התלמי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים	תל-אביב	חיפה	באר-שבע
חז"ת	צה"ש	צה"ש	צה"ש	חז"ת
אחרי-קדושים	6:44	7:59	8:02	7:00
אמור	6:49	8:05	8:07	7:05

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגדה: יוסף-שמחה אוליצר
נו"ל: מנחם ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באר"ק ת"ן - המרכז

נו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

אונטרנט: www.chabad.org.il

דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ISSN 0793-7474

קדושה ותפילה – כלל לכל התורה והמצוות

מדוע חוט השדרה המעמיד את כל הגוף לא נמנה בין רמ"ח איברים?
 • קודם שהמצוות ירדו ונפרטו לפרטים היו בבחינת כלל הכולל את כל התורה • הציווי "קדושים תהיו" אינו נחשב כמניין המצוות, בהיותו נעלה מהם, אשר רק על-ידו משיגות המצוות את מטרתן • כך התפילה, בהיותה נשמת וחיות כל המצוות, היא מהתורה ולא רק מדרכנו •
 משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

- א. התחלת בריאת העולם היא ב"יום אחר" (ולא "יום ראשון"), כראיתא במדרש² "שבו הקב"ה יחיד בעלמו", "יחידו של עולם" בלבד:
 - יש אמנם מציאות של שמים וארץ ביום ראשון שהרי "כל תולדות שמים וארץ נבראו ביום ראשון... הוא שכתוב את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיה"³, אבל, זהו עולם ברוך ואמיתי, שבו נראה "יחידו של עולם", באופן שאין עוד מלבדו⁴, שכן, אף-על-פי שרואים וממשישים ארץ ומלואו, שמים, כוכבים ומזלות, הרי הם אינם מעלימים ומסתירים, ואדרבה: "שאו מיום עיניכם וראו מי ברא אלה"⁵, ועל דרך זה גם ננבאים למטה, שרואים בכל נבוא את דבר ה' שברא אותו, ומהווה ומקיים ומחיה אותו.
- 1) בראשית א, ה.
- 2) ב"ר שם. חובב בפרש"י עה"פ.
- 3) פרש"י שם, י"ד.
- 4) ואתחנן ד, לה.
- 5) ישעיה מג, כו.

- 6) ח"ב כ, א, רע, ט"ב.
- 7) ראה לקו"ת (נשא כד, ד, נצבים מז, ג): "כמ"ש בודה ובמדרש כ"ר, "ובמדרש איתא כ"ר".
- 8) בראשית ב, ד.
- 9) מנחות כט, ב. חובב בפרש"י עה"פ.
- 10) פירוש אקדמות. חובב בתניא אגה"ת פ"ד (סע, ט"ב).
- 11) תולדות לג, ו.
- 12) אבות רפ"א.
- 13) לקו"ת שה"ש מג, ט"ב.

נטיילת ציפורניים / קידוש על יי"ש

נטיילת ציפורניים בראש-חודש שחל בעש"ק בלוח השבוע ליום א' דראש-חודש אייר (זחלקשרות, גיליון תשס"ט עמ' 20) נזכרה צוואת רבי יהודה הוסיף שלא לטויל ציפורניים בראש חודש, ונשמט מהלוח - מה שכבר נכתב שם פעמים רבות בעבר - שכבר דיין מלשון אדמו"ר הזקן שלא חזר וזאת כלל בדיני הכנה שכתב בעניין תפירת שנטילת הציפורניים מוחתת הפעם, וזאת מכיוון שנטילת הציפורניים בעש"ק לכבוד שבת היא מצווה גמורה, ודוחה את ההידור מצוואת ר"י חסיד גם כשחל בראש-חודש (הרב בעל "שער הכולל" בספרו 'עתיב החיים' על סידור ירך החיים" סי' מה ס"ק ג, הובא ונתבאר בס' 'קיצור הלכות משו"ע אדמו"ר' במילואים עמ' נד שציינן שם בהערה 17. ולשעה קלה נשמטו דבריו מהקצות השולחן שציינן שם בהערה, שתמה מדוע לא להכירו המג"א ואדמו"ר הזקן והידור זה).

קידוש על יי"ש

בכוחות זו מופיעים בספר 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"א סי' קמ (קרבן לסופו, עמ' רטו), דברי הרבי: "כן נבדלת להסביר לקדש על יי"ש. ועל כל פנים לקדש את שתיית היי"ש...". והנה לא מצאתי את המכתב באגרות-קודש, וגם לא בכל כרכי ליקוטי שיהות, או בספרים 'היכל מנחם' ו'מקדש מלך'.
 ב'רשימת המקורות' שבסוף הכרך, מציינים מקור למכתב זה: "יגדיל תורה אה"ק ח"ג עמ' 1232". אני מצאתי זאת לעת-עברה בספר 'תשובות וביאורים בשולחן ערוך', שהוא המהדורה האחרונה של תשובות הרבי לפני הספר 'שערי הלכה ומנהג', וכשער הספר נכתב, שזו "הוצאה שלישית" (אחרי 'קובץ העשור' והתשובות וביאורים' מהדורת תשמ"א), ואולי זהו פשר הביטוי "ח"ג", בסוף סימן פ. מספר העמוד שם הוא 231, וכנראה מזה נובעת הטעות 'עמ' 2321".
 גם בתאריך המכתב נפלה טעות, שרשום שם "אד"ש, תשכ"ג", אבל שנה זו היתה שנה פשוטה. בפשטות בונות הרבי לקידוש היום, כנפסק בשולחן ערוך אדמו"ר הזקן, שייש להקל בקידוש של יום לקדש על חמור הדינה, כיוון "שאינו חיוב כל כך כמו של לילה". אבל מהעניינים המכתובים בסמוך (הנשוא שלפניו - "שיהיו הגרות בזמן הקידוש והטעורה". ונושא סי' קמא - "קידוש בליל ש"ק בשעה השביעית") ניתן היה להבין שהכוונה לליל שבת, דבר שאינו מתאים גם לפי שורת הדין, וגם לא היה נהוג בעבר כמדינתנו.
 על כל פנים חבל שהדברים לא הובהרו דיים, והעיקר - שעדיין יש מי שאינם מקיימים אותם.

(1) סי' ערב ט"ז יא.
 (2) ראה בסיום שיחת שבת בראשית ה'תשס"ו, תורת מנחם - התנועותיות כרך ג' סי' ע"ע 100: "קורה לפעמים שהוא מאריך בתפלת שבת עד השעה השלישית, ועושה קידוש כמנהג רוסלאנד וכו'...".

צירופים על-ידי הלופים ותמורות האותיות, חילופים דחילופים ותמורות דתמורות (מבבואר בשער היחוד והאמנה¹⁴), שמהם נעשו כל פרטי הגבראים באופן ד'מה רבו מעשיך¹⁵ ו'מה גדלו מעשיך¹⁶.

וכיון שבריות העולם היא "בשביל ישראל שנקרא ראשית, ובשביל התורה שנקראת ראשית"¹⁷, הרי מובן, שגם בתורה ומצות צריך להיות באופן כזה - שתחילה ישנו עניין כללי, ואחר כך נעשות ההתחלקות לפרטים.

כלומר: תכלית התורה ומצותיה היא - קיום המצוות והעבודה "בכל דרכי" בעולם הזה והתחנות, "למצוים וידתם" ו"יצר הדע יש בניכסם"¹⁸, דהיינו, כפי שהעולם הוא כדוגא חיות החתונה, לאחרי שגם העשרה מאמרות התפרטו לכמה וכמה פרטים, ולכן, עניין התורה ומצות הוא בסופו של דבר באופן של מצוות פשוטות; אבל לפני זה ישנו עניין התורה ומצות כפי שהוא באופן של כלל - כלל כל התורה.

ב. דוגמא לדבר:

ידוע מה שכתב הרמב"ם בספר המצוות בשרשים¹⁹, "שאין ראוי למנות הציוויים הכוללים התורה כולה", והיינו, שבמניין רמ"ח מצוות עשה ושם"ה מצוות לא תעשה נמנו רק הציוויים "לעשות מעשה מיוחד", האזהרות "מעשות מעשה מיוחד" אבל לא ציוויים ואזהרות ש"אינן דבר מיוחד, אבל יכללו המצוות כולם", כמו "ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו"²⁰, ועל דרך זה "קדושים יהיו"²¹.

הרי מובן, שהסיבה לכן שציוויים אלו לא נכללו במניין המצוות היא - לא בגלל שהם פחותים במעלה, אלא אדרבה: להיותם ציוויים כוללים, הרי הם בעלי יתור, למעלה מעניין של מנין, אפילו מנין המצוות. כלומר: הציווי "קדושים יהיו כי קדוש אני" לא נמנה אמנם במנין המצוות, כיוון שאינו עניין פרטי

- (14) ספ"א. ספ"ב.
- (15) תהלים קד, כז.
- (16) שם צב, ו.
- (17) פס"י רמב"ן ו"ב ראשית. ובכ"מ.
- (18) שבת פח, ס"ז ואילך.
- (19) שו"ת רביעי.
- (20) משפטים כג, א.
- (21) קדושים יט, ב.

בנפשו ובעבודתו של איש ישראל; אבל לאידך, הרי זה עניין שכולל חוודר את כל מציאותו של איש ישראל, והוא הכלל והפנימיות וההיות והטעם של כל המצוות הפרטיות.

ומצד היותו הכלל שכולל את כל הפרטים, יש בו עילוי נוסף שאינו בכל הפרטים יחד כפי שהם בתור פרטים.

וההסברה כזה:

מצונו בכמה עניינים שריבוי הכמות מוסיף באיכות²², וכמו: "כל דבר שבקדושה לא יזא פחות מעשרה"²³, והיינו, שכאשר מיתוסף עשירי מישאל, הוספה בכמות, אזי מיתוסף גם באיכות עניין חדש בעילוי גדול יותר, שלכן יכולים לומר קדושה, "קדוש ג' מלא כל הארץ כבודו"²⁴, ועל דרך זה בנוסח ברכת המזון אומרים "נברך אלקינו כ"ו"²⁵, היינו, שכאשר ישנם עשרה מלשאל אזי נמשך המזון מדרגא עליונה יותר, מבחינת אלקינו.

ועל אחת כמהומה כשישנו עניין כללי שכולל את כל המצוות, הרי מלבד כל המעלות שיש לכל מצוה בפני עצמה, מיתוסף על-ידי צירופם יחד אור "העולה על כוללה" (על דרך שמבאר אדמו"ר הזקן כשער היחוד והאמנה²⁶), ש"כשנצטרפו אותיות הרבה להיות תיבה, אזי מלבד ריבוי מיני קוחות והיות הנמשכת כפי מספר האותיות שבתוכה, עוד זאת העולה על כוללה המשפת כוח עליון והיות כללית וכו"²⁷), ובפרט על-ידי צירוף כל המצוות כפי שהם נמצאים בכלל, שאז מיתוסף עוד עניין חדש שאינו בכל מצוה ומצוה בפני עצמה.

ג. והנה, כיוון שכללות התורה ומצותיה נחלקים לשלשה עמודים, תורה עבודה וגמילות חסדים, שעליהם העולם עומד²⁸, הרי מובן, שבכל אחד מהם צריך להיות עניין שכולל את כל הדבר. ולדוגמא - בנוגע לכן העבודה, "איוו היא

- (22) ראה גם תו"מ ח"א ע' 275 ואילך.
- (23) ברכות כא, ב. ושי"ג.
- (24) ישעי' ו, ג.
- (25) שם מט, ב (במשנה).
- (26) רפ"ב.
- (27) אבות פ"א מ"ב.

לשקיעה, ולפועל כיוון שהיה זה כבר אחר השקיעה - נימול ביום ראשון).
 בחדוש תשרי תשל"ו נסע לחצרות קדשנו, ונכנס ליחידות. בדין שהיגוש נכתב, שהוא מבקש ברכה לרגל יום הבר מצוה שלו שיתקיים בכ"ו חשוון (ברוך כלל החשיבו יום זה אצלו ביום הולדת עיקרי. מכאן ואילך אכתוב כל שונו בגוף ראשון).

הרבי הביט בגוף ראשון.
 עניתי: כ"ו - כ"ו.
 הרבי המשיך את דבריו: "אוי השנה יחולו כ"ו וכ"ז חשוון בימי שישי ושבת וזאת אמר כמובן כהוף עין, בלא שאצטין בעצמי באיזה יום בשבוע אמור הבר מצוה לחולו, ועל-כן יתן צדקה ביום שישי, ויוסיף תנינה נוספת עבור יום השבת".

ועוד הוסיף הרבי, אודות אמירת פרק התהילים, ואינו זוכר כעת במדויק. עד כאן.
 די כוור מכך, שמנהיג יום ההולדת שייכים לשני הימים. ושוב - שם מוהרב שולד חיכה אחר השקיעה.

טבילה בהשכמה בשביעי של-פסח

בקשר למה שציניתם לאחורונה¹ שמדברי ב"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע משמע, שיש עניין לטבול בשביעי של פסח בהשכמה:

הנה ראשית, ייתכן מאוד שמדובר שם (במצוין באוצר) אודות הבחורים שנשואו עדים עד זמן התפילה, וממילא רואי שטבול קודם התפילה ולא שחלבו לטבול כהכנה לשתת. ועוד, שהרי מאז אדמו"ר מהר"ש ועד היום עברו שנים רבות, ויש לבדוק כיצד נהוג בפועל. וכמוהמני שבחוג השבועות, משום טעמים שעל-פי קבלה נהוג לטבול, אך בשביעי של-פסח ובוהושענא דרב²; אין נהוג לטבול, ופוק חוי מאי עמא דבר. והסברא נותנת שמאחר שהלכיים לנוח - עדיף לטבול אחרי-כן מאשר לטבול בתור הכנה לשינה, ורק בשבועות - "אין לך בו אלא חידושי".

ובפרט שבמקומות שאין מנהגים קבועים, דהיינו קהילות קטנות שדבריהן 'התקשרות' משמשים נר להגליהם, בלא ידיעות ונהוג קודם, דבר כזה עלול לגרום בלבול, משום שרוצים להדר, ועושים 'מבצע' לילך למקוה, בשעה שבמדומני אין נהוגים בה (אין זה מפריע שמאן דהו טובל שוב, אלא שזה בא בתור מנהגו ר'מבצע...). אלא-אם-כן כנ"ל מתפללים אחרי-כן בלא הפסק שינה.

הרב שלום דובער פרידלנד, ישיבת תומכי-תמימים, ברנינא, צרפת

- (1) ראה שיע' אדמו"ר הזקן שיל שלא ס"ה.
- (2) ב"מח השבוע, גיליון תשס"ח הערה 23.
- (3) אודר ח"ג צת"ב, שער הכוננות, ענין גח השבועות ו'מעט קודם עלות השחר". ובכ"פ תחיים סי תצד ס"ק ז כתב: ארבע טבילות). פרי עץ חיים, שער גח השבועות.
- (4) על המנהג להיות ניעור בעיל לא מצאו בלי לא מצאו בכתבי האריז"ל, מלבד האמור בפרי עץ חיים (שער כא פ"ח) שטוב לקום קודם אשמורת הבוקר לקרות סוד קדישת ים סוף בודה. ובסי מנהג ישראל תורה (סי' תז אות ז) הביא מנהג זה מכמה פנים אשכנזים וספרדים: אך אודות טבילה לא הובא שם מאומה.
- (5) בס' אור דציקים למחרים פאפארש (סי' נח ס"ו) נזכר לטבול בעילה זה "כדי שיהיה נקי כל הלילה לתורה ותפילה" (וא"כ כוונתו לתחילת הלילה, כמ"ש בהאר היטב סי תרס"ד ס"ק ז, על משי"כ ורמ"א שם ס"א מנהגי מהר"י טירנא שה'המדקדקים נוהגים לטבול קודם עלות השחר כמו בערב יוה"כ").
- (6) ראה המובא בעניין שעה אחר הטבילה, בהתקשרות' גיליון רע עמ' 18 וגיליון תסג עמ' 14.

עבודה שהיא בלב, זו תפילה.²⁸ ובהקדמה:

מצינו דעה שתפילה היא מדרבנן,²⁹ ולא עוד אלא שגם לדעת הראשונים (הרמב"ם³⁰ ועוד) שתפילה היא מן התורה.³¹ הרי זה רק בזמן מוגבל – שמספיק פעם אחת ביום, או פעם אחת בריבוי זמן, או "בעת מן העתים אשר יצטרך לדבר מן הדברים, שאז היא מצות עשה מדאורייתא שציונו השם יתברך בזה שיבקש האדם זה ממנו יתברך לבר שיושיעו כו".³² אבל התפילה ג' פעמים בכל יום היא מדרבנן. וכן כותב

אך עדיין צריך להבין הסברה שבדברי וכי משום

שאינו לו עצם, לא יחשב במניין האברים, למרות שהוא מעמיד את כל הגוף כולו?³³ והביאור בזה – על-פי האמור לעיל בדברי הרמב"ם בשרשים, שבמניין המצוות נמנו רק הציוויים "לעשות מעשה מיוחד", אבל לא "הציוויים הכוללים התורה כולה", שהם למעלה ממניין המצוות:

כיוון שתורה ומצוות ניתנו למוטה, כפי ש"למצרים ירדתם" ו"יצר הרע יש ביניכם", כדי להפוך את חומר

לולי החיות והנשמה ד"קדושים תהיו כי קדוש

אני – לא יוכל לפעול בחומרות העולם על-ידי

המצוות, אלא אדרבה, יימשך אחר החומרות כו'

העולם לגשם, ולעשות את הגשם כלי לרוחניות ועד שיהיה כלי לאלקות – הרי כל זה אינו יכול להיעשות על-ידי עיניי כלל, כי אם על-ידי התעסקות במעשה מיוחד, כגשם מיוחד;

אבל, כדי שיוכל להיות מעשה מיוחד זה – מבלי להתפעל מהחומר, אלא לבטלו, ולזכר את הגשם שיוכל לקלוט רוחניות ואלקות – יש צורך בגשמה ופנימיות, חיות והתלהבות, שתחרור במעשה להחיות ולהאיר אותו, ועניין זה הוא למעלה ממצוות מעשיות שאותן צריך לעשות הגוף הגשמי – להיותו ה"נשמה" שלהם, ולכן אינו נכלל בגדר מנין ומספר (מנין המצוות), להיותו כמו הנשמה, שהיא אמנם מהיה את רמ"ח אברי הגוף, אבל אינה מתחלקת לרמ"ח חלקים.

ועל-פי זה מובן, שהאומרים שתפילה אינה מן התורה, הרי זה כמו שאומרים ש"קדושים תהיו כי קדוש אני" אינו מן התורה, שלא ראו מאורות מימיים:

לולי החיות והנשמה ד"קדושים תהיו כי קדוש אני", שאו לא יזכיר להיות מובל ומפורש מחומרות העולם – הרי לא יזכיר שלא יוכל לפעול בחומרות העולם על-ידי המצוות, אלא אדרבה, שיומשך אחר החומרות כו';

רבו חזקו בלקוטי תורה,³³ שתפילה היא מדרבנן.

ומאריך, גיטא, ידוע המכתב של רבנו חזקוני³⁴

שכותב ש"האומרים תפילה מדרבנן לא ראו מאורות מימיים", וכפי שמבאר גודל והכרח שבעניין

התפילה, שנוגע לכל עניני התורה ומצוותיה.

ולכאורה הרי זו סתירה מן הקצה אל הקצה:

ויובן על-פי המבואר בלקוטי תורה³⁵ שעניין

התפילה הוא בדוגמת "חוט השרדה עצמו הנמשך

בחוץ החליות", ש"אינו ממניין האברים" כמו

חליות השרדה, "ועם כל זה הוא המעמיד ומקיים את

כל האברים כו'":

הטעם הפשוט לכך שחוט השרדה אינו נמנה

במניין רמ"ח אברים, הוא, לפי שאבר צריך להיות בו

כשר וגידים ועצמות, ואילו חוט השרדה אין לו עצם.

28. תענית ב, סע"א.

29. ראה רמב"ן בסתמי"ץ להרמב"ם מ"ע ה'.

30. ריש הל' תפלה. וראה כס"ט שם.

31. ראה שאנת א"י ס"ו.

32. סתמי"ץ להצ"ח שרש מצות התפילה בחלה (דרימ"ץ קטו, א).

33. בלק ע' סע"א.

34. אג"ק שלו ח"א ס"ע לג ואילן, ויש"ג.

35. שם, ג.

אמירת הנשיא / נולד בין השמשות / טבילה בשביעי-של-פסח

זמן אמירת הנשיא; יום הולדת

בנוגע לזמן אמירת הנשיא – לענ"ד עדיין נראה שיש לומר זאת אחר שיעור התהילים היומי, שהרי גם באוצר מנהגי חב"ד רצה להכריע על-פי הנהגה של הרבי, שראה בשנת תשכ"ז, שאמר זאת אחר תהילים, אלא שכבש שאולי היתה זו הנהגה חד-פעמית. אבל בימנהגי מלך כתב שזו הייתה הנהגה קבועה, ומה שכ"ק אדמו"ר מהר"י צ"ע כתב ונהג אחרת – אולי אפשר לומר שזה מצד ענווה וכדומה, כיוון שהוא היה מייסד התקנה.

בנוגע לנולד בין השמשות, מתי יציין את יום הולדת – לכאורה צריך בזה זכירות יתירה, שלא יהיה חומרא – לציין יום קודם, דאזני לירי קולא – בנוגע לברימצווה, שצריך י"ג שנה מלאים (אדה"ז סנ"ג סי"א).

נולד בין השמשות

ראיתי מה שהכתובים² בקשר למנהגי יום הולדת כשנולד בין השמשות, וכתבו שאין הוראה בזה.

ואף כי הוראה מפורשת אולי אין בזה, מכל מקום כעין הוראה שמעתי בזה מדורי ר' יוסף יצחק שיה"ק למנסון (שליח באוכערעוויליע, ציפת), שנולד בכ"ז מחדשון תשכ"ג. היה זה בדקות הראשונות³ שאחר השקיעה של כניסת השבת (כן שמעתי מאימו, שהרבינים בזמנו אף שקלו אם למולו ביום שישו שאחרי זה, כיוון שהיה זה סמוך

1. אבל מאריך, הרב מיכאל אהרן שי' זליגמא מסר בעש הרב מאיר שי' הארליג, שהרבי אמר תחילה את כל מה שכתבו בסידור (מכלל הנשיא), ורק ואחר-כך פתח את ספר התהילים. ובכלל צ"ע אך ניתן לבטל ובטעות כאלה (ואחרות) את מה שכתב כ"ק אדמו"ר

מהר"י צ"ע כחומרא לנינים מפני הנהגות (ורש"י אם אינו תמידית) שראינו שנהג הרבי לעצמו – המערכת.

2. 'תקשרותי גילון תשס"ו סוף עמ' 13.

3. כנראה שהיה ספק אם נולד לאחר הארבע דקות שמן השקיעה הנראית עד השקיעה האמיתית, כאמור בסדר הכנסת שבת

שבסידור אדמו"ר האון.

מוסיף על כך הרבני נשיא דורנו:
 מסופר שאצל הבעל-שם-טוב התנענעו חוסי הציצית מעצמם, כמו היו דבר חי. כי אצל הבעל-שם-טוב נתגלה הרוחי בהם" (שעשיות מצווה ממשכה בה חיות) בחוסי הציצית הגשמיים ממש.

(משיחות אחרון: של פסח תשמ"ו, התועודיות תשמ"ו כרך ב עמ' 154)

* * *

הרבנית רבקה, זוגתו של כ"ק אדמו"ר המהר"ש, חלתה פעם, והרופא ציווה עליה לאכול תבואה קטנה משנתה. הרבנית, שלא רצתה לטעום קודם התפילה, נהגה להתפלל תחילה בהשכמה, ורק לאחר מכן לאכול פת שחורה.
 כשנודע הדבר לחותנה, כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, אמר לה:
 על קיום המצוות נאמר "רוחי בהם", היינו שיש להכניס חיות במצוות. כדי לעשות זאת מוכרחים להיות בעל כוח, בריאים וחזקים, ולחיות בשמחה.

וסיים ואמר: אינך חייבת להתפלל לפני האכילה. מוטב לאכול לשם התפילה מאשר להתפלל לשם האכילה!

(הוסי'ים י' בשבט)

* * *

ולא תטמאו בהם אני ה' אלוקים (יהל)

האם תטמאו איני אלוקים, ואתם נפסלים מאחרי, ומה הנאה יש לי בכם (רש"י)

לכאורה היה לו לומר "אין לי הנאה בכם" (על משקל "איני אלוקים"), ולמה אמר "ומה הנאה יש לי בכם?"
 כתוב (משלי טו): "כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה", ופירש בספר התניא (פרק כ"ז) שמטרת בריאת הרשע היא "שיעשה הרע שלו יום ואור כו". הדרך להגיע לכך היא על-ידי זה שהרשע יתבונן בעוברה שתקב"ח שואל אותו כביכול: "מה הנאה יש לי בך?" כלומר - אין ספק שישנה הנאה (שכן זוהי מטרת בריאתו של הרשע), ואולם דרוש חיפוש מדויק כדי לגלותה.

(לקיט'י שחות כרך ב עמ' 101)

לא תאכלו על הדם (וסיב)

לא תאכלו קודם שתתללו על דמכם (ברכות י)

הטעם הפנימי לאיסור האכילה לפני התפילה:
 כאשר יהודי אוכל, הוא מברך את הניצני האלוקי הטמון בתוך האוכל ומעלהו לשרשו. אך ביכולתו לעשות זאת רק לאחר שהתפלל והעלה את עצמו תחילה; שכן לפני התפילה, כשהוא עצמו עדיין מקושר למטה, אין בכוחו להעלות את האוכל.

(לקיט'י תורה ויקרא עמ' ח)

ואם כן לא היה יכול להסתכל בנשים" - ואף-על-פי-כן אמר רבי יוחנן הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו, למוות שהחייב להתפלל ג' פעמים ביום הוא לכל הדעות רק מדרבנן. וההסברה בזה - על-פי האמור לעיל:

כיוון שהתפילה היא בבחינת "מאורות" על כללות עניין התורה והמצוות, הרי מובן, שמי שמצד עצמו אינו רואה את העולם (אלא אם כן על-ידי תחבולה מיוחדת), אוי השוקה שלו היא - "שיתפלל אדם כל היום כולו", היינו, שיהיה מונח במשך כל היום כולו ב"תפילה", קשור והתחברות עם הקב"ה, מבלי שיהיה לו עסק עם עניני העולם, ועל-ידי זה יומשך עניין ה"מאורות" בעניני התורה ומצוותיה שבמשך כל היום כולו, כיוון שזוהי הפנימיות של התורה ומצוותיה, שלכן צריכה להיות התפילה אפילו לפני לימוד התורה, כפי שהיתה קשתו של אבא בנימינ"י.⁴⁰

ה. על-פי זה מובן . . . גם בענינים הרוחניים ד' העמורים שעליהם העולם עומד, וכמו בעמוד העבודה, עמוד התפילה - "יתפלל אדם כל היום כולו".
 במשך כל היום כולו, בכל עניני שעוסק בו - עומד הוא באותו מעמד ומצב כמו בשעת התפילה, ולכן, אף שלמטה עוסק הוא בעניני שלכאורה הוא דבר פשוט, דבר גשמי, אין זה מכלבל אותו מהקישור והייחוד למעלה.

ועל דרך המסופר אודות הבעל שם טוב⁴¹; "שהתפלל כמה תפילות והתענה העניותם שיוכל להשיב לשואלו דבר בעת עליות גשמתו כו", היינו, שגם בהיותו בקישור והתחברות למעלה, יוכל להשיב על שאלה בעניני העולם.
 והדוגמא לזה - כפי שהיתה הנהגת יוסף, שאף על-פי שהיה "משנה למלך", על פיך ששק כל עמי גוי ובלעדיך לא ירים אש את ידו ואת גולו בכל ארץ מצרים⁴², והיינו, שהצורך להתעסק עם אינם-יהודים ליתן להם הוראות וכו', אף-על-פי-כן, לא היה זה

אבל, אין זה נכלל במניין המצוות - להיותו למעלה מעניני המניין, כשם שהנשמה היא למעלה ממניין אברי הגוף מצד רוחניותה, וכמו חוט השררה עצמו שבו נמשך חיות המוח שלא נתגשם בגשמיות של העצם, והיינו, שגם לאחר שהחיות יוצא מן המוח ונמשך בחוט השררה שעובר בתוך החוליות, הרי הוא עדיין חומר המוח שהוא מוכבן ("אידיעלעני") שלא בערך מחומר העצם, בשר וגידים שמהם מורכב האבר, ובגלל ופומן אינו נמנה במניין האברים.
 ועל-פי זה מתאימה ב' הענינים - שהתפילה בבקשת צרכי ג' פעמים ביום היא מדרבנן, וביחד עם זה, התפילה היא מן התורה, אלא, שאינה נמנית במניין רמ"ח מצוות עשה, בגלל שהיא עולה על גביהן, להחיותה בבחינת "מאורות" לכל עניני התורה ומצוותיה³⁶.

ד. ועל-פי זה יובן מה שכתוב בגמרא³⁷ "רבי יוחנן אמר ולווי' שיתפלל אדם כל היום כולו":
 ולכאורה: כיוון שתפילה היא מדרבנן, אם כן, מה מתברר רבי יוחנן הלואי שיתפלל אדם כל היום כולו - הלא מוטב שכל היום כולו יעסוק בתורה ויקיים מצוות תלמוד תורה, ובכל רגע ירכוש עוד הפנים "ש"י עולמות!"
 וביחוד תמוה - שזוהי מאמרו של רבי יוחנן שעליו אמרו שלא היתה לו שייכות לעולם, כי אם לתורה בלבד,
 - כמסופר בגמרא³⁸ ש"מסרחי גביניה (גבות עיניו גדולים ומכסין עיניו) אמר להו דלו לי עיני ואחיידי", והיינו, שהיה צריך סגולה וצעה מיוחדת כדי שיוכל לראות עניני העולם.

ועל-פי זה מבארים המפרשים³⁹ מה שמצינו בגמרא אודות רב גידל רובי יוחנן שהיו רגילים לישב "בשערי טבילה", שרב גידל, "אמרו ליה רבנן לא מסתפי מר מצר הדוע", ואילו לרבי יוחנן לא אמרו זאת - "משום שאמרו דרבי יוחנן היו שערות גבות עיניו שוככות . . .

36) לשלמות הענין - ראה לקמן ספ"ו ותו"מ כרך ב עמ' 162.

37) ברכות כא. א. ור"ג.

38) ב"ק ק"ז, סע"א (ובפרש"י).

39) פי' הרי"ף בעין יעקב - ברכות ב. א.

ידיע את חודו⁴⁹, והוא לשון התקשורת והתחברות, שמקשר דעתו בקשר אמיץ וחזק מאד ויתקע מחשבתו בחוקו כו".

וענין זה תובעים מכל אחד מירשאל (שמוזה מוכן שבכוחו לפעול זאת) . . וכיוון שמדתו של הקב"ה היא מדה כנגד מדה⁵⁰ - הגה ריבוי זה ממשיך ריבוי גם בכל העניינים שהקב"ה נתון ליהודי, שגם הם נכללים בשלשה דברים: בני חיי ומזוני, שידיו כולם באופן ד"רויחו" במשך כל השנה.

⁴⁹ מודתוועדות אור ליום ב' חול'המועד סוכות, התשי"ב, 'תורת מנחם' כרך כו עמ' 52-46. בלתי מוגה.

⁵⁰ לטשי"ב" לשם (עי' מו').

⁴⁹ בראשית ד, א.

⁵⁰ סנהדרין צ, סע"א. וראה טוטה ת, ב ואילן.

מבלבל אותו כלל מלעמוד בשעת מעשה בייחוד והתקשורת למעלה בבחינת מרכבה - שזהו גם ענין התפילה, שעומד "כעבדא קמי מריה"⁴³, ואינו מציא את לעצמו כלל.

ודוגמתו עבודת כל אחד מירשאל - ש"בכל דרכיך", באכילתו ובשתויתו וכו' (כל הפרטים שנמנו ברמב"ם⁴⁴), הרי הוא במעמד ומצב ד"דעוהו"⁴⁵, "דע את אלקי אביך ועבדתו בלב שלם"⁴⁶, וכפי שמפרש רבינו הזקן⁴⁷ (מעץ חיים⁴⁸) ש"דעת הוא מלשון והוא

⁴³ שבת י"ד, א.

⁴⁴ הל' דעות רפ"ה.

⁴⁵ משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"א.

⁴⁶ דברי הימים א' כח, ט.

⁴⁷ תניא ספ"א.

⁴⁸ שערי מח פ"ב - הובא ב"מ"מ, הגהות והערות קצרות

מינוי להתקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד כפר-תב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

פרשת אהרי-קדושים

בגדי קודש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם (טו, ד)

בגדים - רומזים למחשבה וריבור, שנקראו "לבשים" לנפש.

"בגדי קודש" - מחשבה וריבור בעניינים של תורת החסידות.

"ורחץ במים את בשרו" - יש לרחוץ ולנקות את הבשר, וכן להדיח ה'את', הטפל לבשר, דהיינו הדוגלים

השונים שמקורם ב"בשריות", ולהפוך זאת ל"בשר קודש".

"ולבשם" - אר"א אפשר ללבוש את "בגדי הקודש".

(הויס"ים כ"ו בניסן)

ביד איש עתי (טו, כא)

המוכן לכך מיום אתמול (רש"י); די מוזמן מן אשתקד (ת"י)

אומר הגאון המקובל רבי לוי-יצחק שניאורסון:

תמו"ל (עם ארבע אותיות התיבה) בנימטרייה ת"פ (480), כמספר עת"י.

י"ד אי"ש עת"י בנימטרייה תת"ה (805), כמספר אשתק"ד.

(לקוטי לוי-יצחק לווהר ב עמ' שב)

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו

(טז, א)

"כפר עליכם לטהר אתכם" - על האדם לטהר את עצמו מחטא ועון כפשוטו.

"מכל חטאתיכם ג' תטהרו" - הטא מלשון ניקיון, כמו "והיטא את הבית" (מצודע יד). על האדם לטהר את עצמו גם מזה שהוא הושב את עצמו לנקי וטהור.

(ספר המאמרים תרצ"ט עמ' 35)

וחי בהם (יהה)

בשעה שאדם מקיים מצווה הוא ממשיך במצווה היות וקדושה עליונות. למשל במצוות ציצית. לפני

קיום המצווה הרי חוטי הציצית הם חוטים בעלמא, ואילו בעת קיום המצווה נמשכת בחוטים קדושה

עליונה, ושורה עליהם כל הלכות ציצית וכל פרשיות ציצית בתורה.

זהו "וחי בהם" - שעל-ידי קיום המצווה נמשכים בה היות וקדושה עליונה.

(מגיד דבריו ליעקב עמ' נה)

* * *

להתעקש, לדרוש ולתבוע

צריכים להתעקש

יש השואלים: מדוע עלינו "להרעיש עולמות" ולדבר ללא הרף על ביאת המשיח? יש לסמוך על הקב"ה שיביא את הגואל מתי שימצא לנכון.
 תשובה על כך יש לראות בפסח-שני. מצווה זו לא ניתנה מלכתחילה מהקב"ה, ככל שאר מצוות התורה; אלא היו יחידים שהתעקשו ותבעו ודרשו מהקב"ה שיינתן גם להם לקיים את המצווה – "למה נגרע?" - וכתוצאה מתביעתם זו נתחשה מצוות פסח שני.
 אף אנו נאמרי: בזמן הגלות, כאשר בני-ישראל הם "בדרך רחוקה" ובגדר "טמא לנפש", עליהם לתבוע ולדרוש מהקב"ה: "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה'?" - רצוננו לקבל כבר את בית המקדש השלישי ולהקריב בו את כל הקרבנות! ואו בוראי תקבל טענה זו והקב"ה יחזיר לנו את עבודת בית המקדש במהרה בימינו.

(לקיט"י שחתה כרך כב עמ' 215)

למה נגרע?!

טענה זו – "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה'" – היא גם (ובעיקר) בנוגע לזמן הגלות: מעמדם ומצבם של בני-ישראל בזמן הגלות הוא כאופן של "טמאים לגפס אדם" דאף "שאתם הרבקים בה" אלוקים חיים כולכם היום", ועד לחיים נצחיים בלי הפסק בינתיים, מכל-מקום, "כולנו טמאי מתים", מצד משיחות לחירות שלפנינו שכבר אינם בין החיים, ורועמתו ברוחניות – שאף שכבר "כלו כל הקצינים", מכל-מקום, נמצאים עדיין בזמן הגלות מצד העיניים הכלי-רצוניים שהיו בדרות שלפנינו, החל מהדוד דחורבן בית ראשון, והרדו דחורבן בית שני.
 ועל זה צועקים בני-ישראל: "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה'", הייתכן שנמצאים עדיין בזמן הגלות, שבית המקדש חרב, ואי-אפשר להקריב קרבנות?!...
 המקדש?!...
 [.] מזה מוכן שהמענה האמיתי לטענה "למה נגרע" הוא, על-ידי זה שמתקנים ומשלימים את כל העניינים הרקובת הקרבנות בגשמיות, כפשוטם, שהיו חסרים במשך קרוב אלפיים שנות הגלות, שכל זה יתוקן ויושלם בבית-המקדש השלישי, "מקדש אדני-י כוננו ידך", ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבא מן השמים", ובו יהיו כלולים גם בית ראשון (שנבנה בחורש זיו) ובית שני.

ויש להוסיף, שעצם העובדה שבני-ישראל נמצאים בגלות שאינם יכולים להקריב קרבנות (לבלתי הקריב את קרבן ה') הוא עניין של קרבן, ועד לקרבן שאין למעלה ממנו:
 "קרבן" ("אדם כי יקריב מכם קרבן לה'") ענינו מסירת נפש. ואין לך מסירת נפש גדולה מזה שיהודי "מגזיר" שהקב"ה ישאיר אותו בגלות...
 יכול היה יהודי לכלבל את כל סוד ההשתלשלות כדי למונע שבנו יחידו של מלך מלכי המלכים הקב"ה בכבודו ובעצמו (כל אחד ואחד משרא"ל) יהיה בגלות!
 הייתכן – היה יכול יהודי לטעון – שהקב"ה משאיר אותו בגלות, וכפרט בגלות ארוך, אלף שנים, ועד קרוב אלפיים שנה, וגלות קשה...
 (משיחות ט"ו באייר התנש"א, "התוודעויות" תנש"א כרך ג עמ' 192-195 – בלתי מומה)

"הכול צפוי והרשות נתונה"

הכול צפוי והרשות נתונה ובטוב העולם נידון והכול לפי רוב המעשה (פרק ג משנה טו)

פירוש רבנו עובדיה מברסגורא:

הכול צפוי – כל מה שאדם עושה בחידי חדרים גלוי לפניו. והרשות נתונה – כידי של אדם לעשות טוב ורע, כדרכיב ראה נתיני לפניך היום את החיים וגו'. ובטוב העולם נידון – במידת הרחמים, ואף-על-פי-כן אין הכול שוין במידה זו, לפי שהכול לפי רוב המעשה, המרבה במעשים טובים נתנים לו רחמים מרובים וכו'.

פירוש כ"ץ אור"י:
 השאלות במשנתנו: א) הדין "והרשות נתונה", ולא "יש רשות" וכיצא בה. ב) הקשר בין ארבעת המאמרים. ג) ההראה מזה במילי דחסידותא.

הביאור:

הכול צפוי – מלך מלכי המלכים צופה ומביט בהנהגתו של כל יהודי על כל פסטי ופסטי פרטי. ובלשון ספר התניא: "זהנה ה' נצב עליו, ומלא כל הארץ כבודו, ומביט עליו ובוחר כלית וכל אדם עובדו כראוי". אי לזאת, על האדם להיות חזיר בכל פרט בהנהגותו, גם בדבר שמקורו מנהג ישראל או שהוא בגדר מילי דחסידותא, מאחר ש"הכול צפוי".

העובדה שהאדם עומד תמיד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה מעוררת שתי שאלות. הראשונה: אמנם, לפי זה היה צריך האדם להיות "בטל במציאות", ללא אפשרות למרות פניו יתברך; והרי אנו רואים שבכל זאת ישנו עניין הבחירה. השנייה: כשאדם עומד לפני המלך, נחשבת אפילו פגיעה קלה בכבוד המלך למרידה במלכות. והרי ידע אינש בנפשיה אם הנהגתו התמידית מהאימה למי שעומד לפני המלך, ואם כן מי יזכה לפניו בדין. ועל השאלה הראשונה אמר "והרשות נתונה". ועל השנייה – "ובטוב העולם נידון".

והרשות נתונה – הרשות שיש לכל אחד ואחד להתנהג לפי בחירתו החופשית נתונה היא לו. כלומר: אחת כמה וכמה דבר שהוא נגד רצון העליון, דרושה נתינת כוח מיוחד על זה למלעלה. ככתוב "החיים והמוות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים".

ובמילי דחסידותא: כשאדם מהבונן כזה שהקב"ה בכבודו ובעצמו נותן לו בחירה חפשיית בכדי שיוכל לקיים הציווי "בחרת בחיים", הרי הוא מקיים ציווי זה מתוך אהבה ומסירה ונתינה, ועד באופן של מידת חסידות.

ובטוב העולם נידון – אם כי האדם עומד תמיד לפני המלך, הנה כשמוזכר בדין ומשפט הקב"ה דן אותו בחסד ובטוב, לא כפי הדין הראוי לו. כי ברחמי המרוכים הרי הוא מוצא כמה לימודי זכות על האדם. ובמילי דחסידותא: על האדם להתנהג כלפי חברו באופן של לפניו משורת הדין ולדונו לכה זכות, ועל-ידי זה יתנהגו עמו כן מלמעלה.

והכול לפי רוב המעשה – אפשר לו לאדם להרבות ולהגדיל הוכיות של המצוות שמקיים, ולמשל כשנותן צדקה, יחלק הסכום שנותן לנתינות הרבה, שאז נכפל ה"יחוד עליון" הנעשה על-ידי המצווה פעמים רבות, וכן "יעיד לו קניין חזק".

(משיחות שבת קודש פרשת אמור תשל"ח, שבת פרשת שלח תשמ"ו, ביאורים לפרקי אבות (א) עמ' 175)

מאת הרב מרדכי מנשה לאופר

היזדושי הרמ"ק בזמן גלותו

מדוע בארץ-ישראל מספיק יום-טוב אחד ובחול"ל יומיים? • אודות "ספר גירושין" להרמ"ק - מהימים שבהם ערך גלות - וביאור דבריו בראש הספר ממה שנתחדש לו ביום יו"ד שבט • שיטתו בהשגחה פרטית • ועל תפילה כבוונה כפסק דין הרמ"א, ולא עלפי כוונת הרמ"ק והאר"ז"ל • רשימה שלישיית ואחרונה

יום אחד בלבד - שאז נתנים כוחות מיוחדים שיוכלו לקבל את הגילוי השני ימים ביום אחד.

היכן המקור?

אנב, לגופו של המקור בדברי הרמ"ק: במכתב מאדר"ה אדר תש"ז ('אגרות קודש' כרך יב עמ' שכג) כותב הרבי לאחד (וכנראה הדברים מכוונים לעניין זה - אף שלא ציין שם על-ידי המהדיר):
 במה שהעיר על-דבר המובא מספר אור נערב - יש לחפש בהוצאה הא' של הספר, כי רגל בכונן דא שבהפוסים שלאחר-ידה נשמטים כמה עניינים, ולעת-עתה לא יכולתי להשיג הוצאה זו.
 לימים (בליל ב' ד' דג הסוכות תשכ"ט - המלך במסכתו כרך א עמ' רסג) מתבטא הרבי:
 הביאור בענין יום-טוב שני של גלויות - מובא בדא"ח מספר "אור נערב" להרמ"ק וחפשת בכל הדפוסים ולעת-עתה לא מצאתי שם.
 ואמנם תוכן הדברים נמצא בספר חסד לאברהם, מרבי אברהם אזולאי "אשר ספר זה מובא בחסידות

איתה במדרש (שיר השירים רבה פרשת א' פסקא ו'ה) לגבי יום טוב שני של גלויות:
 "אמרה כנסת-ישראל לפני הקב"ה, בארץ-ישראל הייתי שומר יום אחד, עכשיו שני ימים. כסבורה הייתי לקבל שכר על שניהן, ואיני מקבלת אלא על יום אחד".

מדרש זה, אומר הרבי בהתוועות ש"פ תולדות תשר"מ ('התוועות תשר"מ' כרך א' עמ' 720), שייך גם להסידים... שהרי הובא ונתבאר בלקוטי תורה לארמ"ר הזקן (דרושים לשמיני עצרת צב, סוף עמוד ג. וראה דרך מצוותך קיד, א"ב), וגם ל"מקובלים" - שכן אדר"ר הזקן מביא גם "מה שכתב הרמ"ק בספר אור נערב".

אדר"ר הזקן מסביר ש"אותה ההארה המאירה בחוץ-לארץ בשני ימים מאיר בארץ-ישראל ביום אחד, לקרבתנו אל מקורו", וכפי שמביא שם את דברי הרמ"ק ש"בחנוץ לארץ אינם יכולים לקבל ההארה ביום אחד כמו שמקבלים בארץ-ישראל, אלא צריך להיות יום שני כו".

מכאן ביאר הרבי את מעלת ראש חודש כשהוא

מה שהחסידו בחודש תשרי, יכולים לתקן בחודש חשוון וכסלו.

להתפלל במתניות ובאריכות - נכון הדבר מאוד, אלא שהנפש הבגמית והיצר הרע אינם רוצים בכך ואינם מרשים לעשות זאת, הנפש הבהמית אומרת שאין זה נעשה מתוך אמת... הרי אדרבה שיש לעשות זאת, ובאם לא? מה לעשות? לשבת ולחכות עד ש"יתפלל" לו? לחכות עד שתהינה לו הכוונות של הרמ"ק והאר"ז"ל?.. צריכים לעשות!

הרמ"א אומר במפורש שלפני התפילה "יתבונן ברוממות הא"ל", הרי צריכה להיות התבוננות במדולת אין סוף. ואין הכוונה במאמר שלם, אלא אפילו שורות ספורות שיחדרו אל האדם, וצריכים הרי לציית לרמ"א כפי שנוהגים אדרי פסקיו באיסור אכילת בשר בחלב, כך צריכים לציית לו גם בה...!

לא הורה לאומרים. לסיים רשימה זו, יש בנותן טעם לחתום ברשימת היחידות הבאה.

להמתין לכוונות הרמ"ק והאר"ז"ל?

ביחידות' בחורף תשי"ז אמר הרבי לאחד צריכים לקיים [לנצל] מיד את ההתעוררות בענין של מעשה או בלימוד להוסיף בשיעורים או לתת צדקה, ואם הדבר מתרחש בשבת או בחג, יש ליישם את ההתעוררות בדיבור, לדבר עם יהודי בדבר טוב, כמו תנו הוקוק לפתילה, לאחיה בדבר מומש'.

ומבססים (מייסדים) כמה ביאורים (עניינים) עליו"
 - שיחת ש"פ שמיני תשמ"א (שיחות קודם השמ"א
 כרך ב' עמ' 769).

חידוש שנתחדש ביום יו"ד שבט?

בתוועדות יו"ד שבט תשכ"א (תורת מנחם כרך
 לו, עמ' 140 ואילך) חזר הרבי על דברים שחידש
 הרמ"ק ב"חודש שבט יום ישישי, עשויה לחודש"
 ב"ספר גרושי" - אשר לדברי החיד"א "נקרא
 הספר כן, לפי שהיה מתגרש [= יוצא לגלות] לכבוד
 השכינה על דרך רשבי" וחבריו, ומה שהיה מחדש
 בדרך, העלה על ספר".

ספר זה נחלק לאותיות, ויש בו כמה וכמה
 אותיות, ובתחילתו, באות א, כותב מה שחידש
 בי"ד שבט:
 "זה לשונו:
 "הקשיטי כי לעולם תפארות ומלכות יניקם מצד
 החסד והגבורה. ומה התחדש עוד בייחודם?
 ותירצתי, כי הקבלה התמידית שהם מקבלים
 הוא מהחסד והגבורה בבחינת עצמם, ואל החיבוק
 ההוא בערך בחינת הגדולה והגבורה אל החכמה
 והכינה, רצוננו לומר שהשפע ההוא יושפע מהם אל
 הגדולה והגבורה, ועל-ידיהם יתחדש, ואחר היחוד
 יושפע אל המלכות בפני עצמה ואל התפארת בפני
 עצמה, ואחר היחוד יושפע על שניהם יחד.
 [כלומר: היחוד שעל-ידי היחוד הוא
 שההמשכה היא מהסד וגבורה יחד, ולא רק מהסד
 וגבורה לבדם, אלא כפי שנמשך מהחכמה וכינה על-
 ידי חסד וגבורה].

זה ביארתי בפסוק "עלי עשור ועלי נבל עלי
 היגיון בכנור", שפירושו, קודם יושפע בשפע עלי
 עשור, שהיא המלכות בפני עצמה, עלי נבל שהוא
 התפארת ואחר כך יושפע על שניהם מיוחדים
 באופן שימוגי, והוא עלי הגיון, שהוא הת"ת, כנגד
 כאומר "הגיון לבי" כנגד הת"ת, "אמרי פי" כנגד
 המלכות ופי' הגיון מיוחד עם הכנור שהוא ת"ת
 ומלכות מיוחדים.
 [כלומר: "עלי עשור ועלי נבל" - מוסב על

מלכות ('עשור'), ספירה העשירית, תפארת
 ('נבל') כפי שהם בפני עצמם - קודם היחוד ו'עלי
 הגיון בכנור" קאי על היחוד של תפארת ('הגיון')
 - "הגיון לבי", בניגוד ל"אמרי פי" שהוא המלכות
 ומלכות (כנור).
 ועניין הפסוק הזה נקשר עם מה שנאמר למעלה
 "להגיד בבוקר חסדך", שהוא המשכת החכמה,
 שש רמז ההגדה ככל מקום, ובוקר הוא חסד כנודע
 בוקר דאברהם, וחסדך הוא חסד עליון הכתר בסוד
 החסד, והנה צד החסד נשפע אל היחוד מלמעלה
 על-דרך הימין, "אמונתך בלילות", אמונה היא
 הכינה, ולילות הם גבורה וזוד, ונקראת לילות
 בסוד כח הדין, והנה השפע נשפע מצד השמאל
 אל היחוד, ועל ענין זה אמר עלי עשור ועלי נבל
 וכו', כמבואר לעיל.

וכלומר: הפסוק "עלי עשור ועלי נבל על הגיון
 בכינור", שקאי על היחוד של תפארת ומלכות
 - בא בהמשך לפסוק "להגיד בבוקר חסדך
 ואמונתך בלילות", שבו מדובר אודות המשכה
 מתחמה וכינה שנעשית על-ידי היחוד של תפארת
 ומלכות.
 ומחודשים בין מורי וחברי' והעולם ככתב אצל
 מורי יצ"ו, עכ"ל.

מחודשים בין מורי וחברי' והעולם ככתב אצל
 מורי יצ"ו, עכ"ל.

על-ידי המשכת המוחין להבחין כראוי

להלן המשיך הרבי בלימוד הוראה מפירוש זה
 בעבודת ה':
 וכללות העניין בזה - בהנוגע אלנו:
 ידוע בענין תפארת ומלכות - שמלכות נקראת
 נכסת ישראל, ותפארת נקראת קוב"ה.
 והנה, יש מעמד ומצב שקוב"ה הוא בפני עצמה,
 וכנסת ישראל היא בפני עצמה.
 לא באופן של פירוד חסד ושולם, אבל גם לא
 באופן של "יחודא שלים" שזוה ענין הנישואין. כי
 אם באופן של אויסוסין לבד, כדאיתא במדרש רבה
 פרשת בא "העולם הזה ארוסין היו... אבל לימות
 המשיח יהיו נישואין",
 שזוה ענין שמלכות ותפארת הם בפני עצמם;

וישנו גם היחוד שלהם. ומעלת היחוד היא - שאו
 ההשפעה היא מחדס וגבורה בידד כפי שמקבלים
 מתחמה וכינה:
 איז משפיע חסד לכולם, ומשמצא בתנועה של
 גבורה, איז משפיע גבורה לכולם.
 אבל כאשר המשכה היא מצד השכל ומוחין
 שבראש - איז מבחין למי צריך להשפיע חסד, ולמי
 צריך להשפיע גבורה.

וזוה "להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות"
 - שהמשכה היא תן מצד הימין וזוה מצד השמאל,
 כיוון שנמשך מבחינת המוחין, שזוה היפך המעמד
 ומצב ש"אלקוהם ישן הוא", כמבואר בארוכה
 בדרושי פורים, ואז באה גאולתן של ישראל, ועד
 לאופן ד"נהפוך הוא" ש"שילטו היהודים המה
 בשונאיהם".
 וענינו בעבודה - שלומדים תורה בהנהגה והשגה
 (המשכת המוחין), ולא רק לימוד התורה הקשור עם
 ששה סדרי משנה, שהם כנגד ששה מדות, אלא גם
 בחינת תנ"י, שזוה כללות הענין דתורה שבעל פה
 כפי שבאה בגמרא, ועד לפנימיות המוחין ("חסדך")
 בחינת הכתר, כנ"ל מספר גרושיין, שהוא ענין
 פנימיות התורה.
 ומאשר יפוצו מעינותך חוצה - איז באה הגאולה
 האמיתית והשלימה.

עד כאן השיחה הנדירה והמיוחדת!
 השגחה פרטית

בספר שומר אמונים (להלמירו של הרמ"ז)
 כתב בעניין השגחה פרטית: "פרטי ההשגחות...
 כפי מה שמצאנו בספרי המקובלים ובפרט בספר
 אלימה".
 באגרות קודש כרך א, עמ' קע':
 ומבאר הרבי (בקונטרס השגחה פרטית - נרפס
 ומה שהביא מספר אלימה, הוא בספר אלימה
 רבתי להרמ"ק שכתב שם - עין כל תמר ה' פ"א
 - וזה לשונו:
 אין עלולות בדעת שום מאמין שימצא שום פעולה
 קטנה או גדולה שיהיה על-ידך מקרה חסידנות.
 אלא הכל בהשגחה עליונה ולא השגחה מהכחות

המחודשים בין מלאכים או כסאות או ספירות חס'
 ושלום, אלא הכל בסוד השגחת האין סוף כו'.
 והולך ומבאר פרטי ההשגחה פרטית כנ"ל
 בשומר אמונים.
 ומסביר הרבי:
 והנה ליישב הסתירה מדישא [=תחילת] דדברי
 הרמ"ק והשומר אמונים שכתבו שאין דבר במקרה,
 לסיפא [=סוף דבריהם] דענין אישי הבעלי-חיים הוא
 במקרה גמור - יש לומר שלתנן זה אמר בשומר
 אמונים שאפילו מדרגות המקרה מיוחדת לו תבדך,
 כי הכול מאתו בהשגחה פרטית.

ולזה עיר - אומר הרבי (הובא בתורת מנחם
 תפארת לוי יצחק לזוה ספר שמות עמ' קצה - ו
 הערה 7) - שפירוש זה של אביז המקובל רבי לוי
 יצחק בהערתו לזוה פרשת תצווה:
 הוא דלא פירוש הרמ"ק באור החמה. ואף
 שבכמה מקומות מביא אמרי"ו פירוש הרמ"ק
 (והובא גם בדרושי חסידות דהצמח זקן), הרי,
 בנידון דידן שהאר"י מפרש באופן אחר (שהדלקת
 הנרות, "לאולקא בוצינין", קשור עם קו האמצעי -
 דלא כהרמ"ק, ש"לאולקא בוצינין מן השמאל מצד
 הכינה"), סומכים יותר על פירוש האר"י [שהוה:
 "שיחות קודש" תשל"ב כרך א' עמ' 496].
 אגב, לאור קביעתו זו תוכן תמיהתו של הרבי על
 סדר קבלת שבת - חמשת המזמורים - מלכו
 נרננה' ואילך - הרי הם כנגד חמשת ימי החול,
 ו'מזמור לזוד' נגד ערב שבת. סדר אמירת פריקים
 אלו מיוחס - על-ידי היעב"ץ - להרמ"ק ז"ל (ראה
 סידור הגאונים המקובלים כרך ד' עמ' נו). וראה
 גם ר"ד ליל א' דחג השבועות תשכ"ו - 'מקדש
 מלך' כרך ב' עמ' 386.
 הסדר הזה הובא בסידורי האר"י ל - בלי כוונות
 כו'. ורק אמירת 'מזמור לזוד' הובא ונתבאר
 בארוכה בכתבי האר"י ז"ל.

הרבי (שיחות קודש תשמ"א כרך ב, עמ' 122
 ואילך) תמה על אדמו"ר הזקן שהביא את חמשת
 המזמורים, אחרי שהאר"י ל (שחי לאחר הרמ"ק)

הרבי (שיחות קודש תשמ"א כרך ב, עמ' 122
 ואילך) תמה על אדמו"ר הזקן שהביא את חמשת
 המזמורים, אחרי שהאר"י ל (שחי לאחר הרמ"ק)